

COVID-19 — တၢ်သံကွၢ်လၢတၢ်သံကွၢ်အီၤခဲအံၤခဲအံၤတဖၣ်

ခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲရၢး(စ)တၢ်ဆါယာ် (coronavirus) ဒီး COVID-19 န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.

ခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲရၢး(စ)တၢ်ဆါယာ် (Coronaviruses) မ့ၢ်ဘဲဘဲရၢး(စ)တၢ်ဆါယာ်အန့ၣ်အထၢအဒိၣ်တကလုာ်လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအီၤလၢအနးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သီၣ်သီၣ်သီၣ်လၢတၢ်ဆါဘၣ်ကတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤစးထီၣ်အသးလၢတၢ်ဘၣ်တမ့ၢ်တၢ်ခုၣ်ဘၣ်တုၤတၢ်ဆါလၢအနးတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်သီၣ်သီၣ်သီၣ်လၢတၢ်ဆါပနီၣ်နးနးကလဲၣ် (Acute Respiratory Syndrome (SARS) ဒီးမ့ၢ်ထီၣ်လီၤခါၣ်သးတၢ်သီၣ်သီၣ်သီၣ်လၢတၢ်ဆါပနီၣ် (Middle East Respiratory Syndrome (MERS) န့ၣ်လီၤ. ခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲရၢး(စ)တၢ်ဆါယာ်အသိအံၤအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိန့ၣ်အိၣ်ဖဲလၢ Hubei ကီၢ်ဖဲၣ်, တရူးကီၢ်ဒီးတၢ်ဆါန့ၣ်အိၣ်ထီၣ်ခိဖျိလၢဘဲရၢး(စ)တၢ်ဆါယာ်လၢအမံၤမ့ၢ် COVID-19 န့ၣ်လီၤ.

ခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲရၢး(စ)တၢ်ဆါယာ် (coronavirus) န့ၣ် ရၢလီၤအသးဒ်လဲၣ်.

COVID-19 န့ၣ်အါတက့ၢ် ရၢလီၤအသးလၢ ပုၤကညီဆူပုၤကညီ ခိဖျိ-

- အိၣ်ဘူးအိၣ်တၢ်ဒီးပုၤကညီဖဲအဲၣ်သ့ၣ်ဘၣ်ကတဖၣ် မ့တမ့ၢ် လၢ ၂၄ န့ၣ်ရံၣ်အတီၢ်ပုၤတချုးလၢအဲၣ်သ့ၣ်အတၢ်ဆါပနီၣ်ဖျါထီၣ်န့ၣ်လီၤ.
- အိၣ်ဘူးအိၣ်တၢ်ဒီးပုၤလၢဘၣ်တၢ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျါအီၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါဘၣ်ကတဖၣ်လၢအကူး မ့တမ့ၢ် ကဆဲးန့ၣ်လီၤ.
- နဖီၣ်ဘၣ်ထိးဘၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီ မ့တမ့ၢ် တၢ်မဲၣ်ဖဲခိၣ်တဖၣ် (ဒ်အမ့ၢ်ပဲတြိအစုဖီၣ် မ့တမ့ၢ် စီၢ်နီၤခိၣ်တဖၣ်) လၢအဘၣ်အါဒီးပုၤလၢတၢ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျါအီၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါဘၣ်ကတဖၣ်လၢအကူး မ့တမ့ၢ် ကဆဲး, ဝံၤဒီးထိးဘၣ်နကီၢ်ပုၤ မ့တမ့ၢ် မဲၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

COVID-19 အတၢ်ဆါပနီၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.

COVID-19 အတၢ်ဆါပနီၣ်န့ၣ်ဒ်သိးဒ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တမ့ၢ်တၢ်ခုၣ်ဘၣ်အဂၢၤဒီးတိးကွၢ်တၢ်ဆါဒီးပၣ်ယုၣ်ဒီး -

- တၢ်ကီၢ်ထီၣ်
- ကိၣ်ယုၢ်ဘိဆါ
- ကူး
- တၢ်လီၤဘုးလီၤဘုၤ
- တၢ်ကသါကီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ.

ဖဲခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲရၢး(စ)တၢ်ဆါယာ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကဲတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အခါ, တၢ်အံၤအရူဒိၣ်လၢပကသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢပုၤလၢအအိၣ်ဖျါထီၣ်ဒီးတၢ်ဆါပနီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤကလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်တမ့ၢ်တၢ်ခုၣ်ဘၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သီၣ်သီၣ်သီၣ်လၢတၢ်ဆါတဖၣ် - တမ့ၢ်ခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲရၢး(စ)တၢ်ဆါယာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဆါပနီၣ်တဖၣ်န့ၣ် ယကဘၣ်မၤတၢ်မနုၤလဲၣ်.

နမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဆါပနီၣ်တဖၣ်လၢ ၁၄ သီစးထီၣ်လၢနဖဲတုၤလၢကီၢ်အိးစတြိလယါအပူၤ မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဘူးအိၣ်တၢ်ဘၣ်ဒီးပုၤလၢတၢ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျါအီၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါလၢ ၁၄ သီအတီၢ်ပုၤန့ၣ်, နကြးရဲၣ်ကျဲၤလၢနကလဲၤဒီးပုၤသးဒီးနကသံၣ်သရၣ်လၢဂ့ၢ်ဂီၤအုတၢ်သမံးမးကွၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

နကြးကိးလိတဲစိဆူတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ကသံၣ်ဒၢး မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆါဟံၣ်တချုးလၢနလဲၤတုၤဒီးတဲဘၣ်အဲၣ်သ့ၣ်ဒီးနတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤတၢ်စံၣ်စိၤ မ့တမ့ၢ် နအိၣ်ဘူးအိၣ်တၢ်ဒီးပုၤလၢတၢ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျါအီၤလၢအိၣ်ဒီးဒီးခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲရၢး(စ)တၢ်ဆါယာ်န့ၣ်လီၤ. နကဘၣ်အိၣ်လီၤဖးဒီးပုၤအဂၢၤလၢနဟံၣ်, ဟံၣ်န့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ကွၢ်ထွဲတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤအပူၤတုၤလၢကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါနုၤလၢနပူၤဖျဲးလၢတၢ်ဆါဒီးနက့ၤကဒါဆူတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢနညီနုၤမၤအီၤသ့ၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယကြးမၤကွၢ်ယသးလၢ COVID-19 တၢ်ဆါအဂီၢ်ခါ.

နကသံၣ်သရၣ်ကတဲဘၣ်နုၤလၢမ့ၢ်နကြးမၤကွၢ်နသးခါန့ၣ်လီၤ. အဲၣ်သ့ၣ်ကရဲၣ်ကျဲၤသ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်တၢ်လၢတၢ်မၤကွၢ်အဂီၢ်လီၤ. နကဘၣ်တၢ်မၤကွၢ်နုၤလဲၤဒ်ဖဲနကသံၣ်သရၣ်မ့ၢ်ဆၢတဲၣ်လၢနတုၤထီၣ်ဒီးတၢ်ပာ်ပနီၣ်နီၣ်ထီၣ်အံၤ-

ပုလဲအိတ်ဒီးတံလီၤပျံၤအဒိတ်အမုၢ်လၢအကအိတ်ထီၣ်ဒီးတံဆိတ်ပနီၣ်လၢအနးတဖၣ်, ဒ်အမုၢ်ပုၤသးပုၤဒီးပုၤလၢအိတ်လံးဒီးတံဆိတ်
ဆူၣ်အိတ်ချ့တံကိတ်ခဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အလိၣ်တအိတ်လၢနကဆိတ်တဲတဲလဲတဲလဲလၢနမၤညီၣ်နီၣ်အီၤကိးနံၤဒဲးဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်တံဆိတ်ဒီးတံပလီၢ်ဆိသးဒီးတံဆိတ်ယံၤဒီးပုၤတတၢ
တဖၣ်အံၤန့ၣ်မၤစၢၤဒီသဒၢမၤပုၤလၢပပုၤတတၢအပူၤလၢအိတ်ဒီးတံလီၤဘၣ်ယိၣ်အါလၢအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်မတၢအိတ်ဒီးတံလီၤဘၣ်ယိၣ်အါလၢကမၤန့ၢ်တံဆိတ်ဆိတ်လၢအနးတဖၣ်လဲၣ်.

ပုၤတနီၤလၢအဘၣ်ကံးဒီးတံဆိတ်တဖၣ်တဆိးက့ၢ်နီၣ်တဖၣ်ဘၣ်လီၤ. တနီၤကမၤန့ၢ်တံဆိတ်ပနီၣ်လၢအစၢ်တဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဘျီက့ၤဒၣ်အ
တံသ့ၣ်ကဒၣ်, ဒီးတနီၤကဆိးက့ၢ်ထီၣ်ဖးဒိတ်လၢအချ့န့ၣ်လီၤ. တံလဲၤခိဖျိလၢအပူၤကွံၣ်ဒီးခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲၤဒီး(စ)တံဆိတ်ယံၤအဂၤတဖ
ၣ်န့ၣ်. ပုၤလၢအိတ်ဒီးတံလီၤဘၣ်ယိၣ်အါဒီးတံဆိတ်ဘၣ်ကံးလၢအနးတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ -

- ပုၤလၢအနီၢ်ခိၣ်ကံၢ်တြိဆၢအကျိၤအကျဲတဂ့ၤ (အဒိ, ခဲတံတံဆိတ်)
- ပုၤသးပုၤတဖၣ်
- ပုၤထူလံၤအဘိရံၣ်က့ၢ်ဒီးပုၤထီၣ်ရံၣ်စတြိးကိးဖိ, မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အိတ်ဒီးတံဆိတ်အယံၤအထၢလၢအနးတဖၣ်အနီၣ်ကံၢ်အါ
- ပုၤလၢအိတ်ဒီးတံဆိတ်ယံၤထၢတံကိတ်ခဲတဖၣ်
- ပုၤလၢအိတ်လၢကရူၢ်တံဆိတ်ဆိးယုၣ်တပူၤယိၣ်အတံဆိတ်လီၤပံၤလီၤအပူၤတဖၣ်
- ပုၤလၢအိတ်လၢယိၣ်ဒီးတံဆိတ်ယံၤအလီၢ်တဖၣ်အပူၤ
- ပုၤဖိသ့ၣ်ဆံးဖိဒီးဖိသ့ၣ်အိတ်ဒီးန့ၢ်ဖိတဖၣ်.*

*ဖဲအပတီၢ်အံၤတံလီၤဘၣ်ယိၣ်ဒီးပုၤဖိသ့ၣ်ဒီးပုၤဖိသ့ၣ်ဆံးဖိတဖၣ်, ဒီးပုၤဖိသ့ၣ်ဖိတဖၣ်အတံရၤလီၤ COVID-19 တံဆိတ်ဘၣ်ကံးအံၤန့ၣ်တံဂ့ၢ်တံကျိၤတဖျါဆံ့ဘၣ်န့ၣ်
လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ်, COVID-19 တံဆိတ်ဘၣ်ကံးအတံရၤလီၤအသးလၢဖိသ့ၣ်အကျိၤန့ၣ်အနီၣ်ကံၢ်ဖုၤဒိတ်မး, တံဆိတ်ဘၣ်ထွဲဒီးကမုၢ်အါတက့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

တံကူၤစါယါဘျီဘဲၤဒီး(စ)တံဆိတ်ယံၤအံၤဒ်လဲၣ်.

တံကူၤစါယါဘျီတအိတ်လီၤတံလီၤဆဲးလၢခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲၤဒီး(စ)တံဆိတ်ယံၤတဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်မၤသံတံဆိတ်ယံၤတဖၣ်န့ၣ်
တဒိသဒၢထီၣ်ဒါဘဲၤဒီး(စ)တံဆိတ်ယံၤနီၣ်တဖၣ်ဘၣ်. တံဆိတ်ပနီၣ်အါတက့ၢ်တဖၣ်တံကူၤစါယါဘျီအိၤဒီးကသံၣ်ကသိ
တံကွၢ်ထွဲလၢအကဲတံတိစၢၤမၤစၢၤန့ၣ်သ့ၣ်လီၤ.

ပမၤစၢၤဒီသဒၢခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲၤဒီး(စ)တံဆိတ်ယံၤတဖၣ်ရၤလီၤအသးသ့ၣ်လဲၣ်.

တံမၤကဆဲးကဆိတ်ဒီးတံကဆဲး/တံကူးဒီးတံဆိတ်ယံၤဒီးပုၤအဂၤတဖၣ်ဖဲနဆိးက့ၢ်အခါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲကျဲအဂ့ၢ်ကတၢ်လၢတံကဒိသဒၢဘဲၤဒ
း(စ)တံဆိတ်ယံၤအါတက့ၢ်န့ၣ်လီၤ. နကြၢၤ -

- သ့နရဲခဲအံၤခဲအံၤဒီးဆးပုၤဒီးထံ, တချုးအိတ်တံဒီးအိတ်တံဝံၤအလီၢ်ခံ, ဒီးဖဲနလဲၤဆူတံပးလီၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်လီၤ.
- ကျၢ်ဘၢနသးဖဲနကူးဒီးကဆဲးအခါ, တၢၤကွံၣ်ထံးဂျူစးခိတဖၣ်, ဒီးစူးကါတံမၤကဆိတ်စုလၢအမၤသံတံယူးတံယံၤလၢအိတ်
ဒီးသံးဖိထံတဖၣ်တက့ၢ်.
- မ့ၢ်ဆိးက့ၢ်န့ၣ်, ပးဆဲးတံဆိတ်ဘူးအိတ်တံဒီးပုၤအဂၤတဖၣ် (အိတ်ယံၤဒီးပုၤအါန့ၢ် ၁.၅ မံထၢၣ်န့ၣ်တက့ၢ်).
- မၤဒီးတံးန့ၢ်မူၤဒါလၢနနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲလၢတံပံၤပနီၣ်တံးဒုၣ်စၢၤလၢတံဆိတ်ယံၤဒီးပုၤတတၢတဖၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

ယလဲၤပးအိတ်သကိးဟံၣ်ဖိယိဖိဒီးတံသကိးတဖၣ်လၢတံကွၢ်ထွဲပုၤသးပုၤအဟံၣ်တဖၣ်သ့ၣ်.

ဘဲၤဒီး(စ)တံဆိတ်ယံၤတမံၤလၢလၢအရၤလီၤအသးလၢတံကွၢ်ထွဲပုၤသးပုၤအဟံၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်ဒုးအိတ်ထီၣ်တံကိတ်ခဲဖးဒိတ်သ့
န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ် COVID-19 မ့ၢ်ဝဲတံဆိတ်ဆူၣ်အိတ်ချ့တံလီၤဘၣ်ယိၣ်လၢပုၤသးပုၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢကဒိသဒၢပုၤသးပုၤ
တဖၣ်အဂီၢ်, တံပံၤပနီၣ်တံးဖိၣ်ယံးတံဘျီတဖၣ်အိတ်ဝဲလီၤ. တဘၣ်လဲၤပးဆူတံကွၢ်ထွဲပုၤသးပုၤအဟံၣ်တဖၣ်ဖဲနမ့ၢ်-

- ဖဲက့ၤလၢကီၢ်ချၢလၢအပူၤကွံၣ် ၁၄ သီအတီၢ်ပူၤ
- အိတ်ဘူးအိတ်တံဒီးပုၤလၢတံပံၤဂံၢ်ပံၤကျၢၤအိၤလၢအိတ်ဒီး COVID-19 လၢအပူၤကွံၣ် ၁၄ သီအတီၢ်ပူၤ
- အိတ်ဒီးတံကိတ်ထီၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် တံဆိတ်ပနီၣ်ဘၣ်ယံးဒီးတံသါထီၣ်သါလီၤတံဘၣ်ကံ (အဒိ, တံကူး, ကိတ်ယုၢ်ဘိဆါ, တံ
ကသါတလၢသါ)

စးထီၣ်လါမ့ၢ် ၁ သီနကဘၣ်ဆဲးကသံၣ်ဆဲးဒိသဒၢတံးကွဲတံဆိတ်လၢနကလဲၤဆူတံကွၢ်ထွဲပုၤသးပုၤအဟံၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပဒိၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလၢတံကွၢ်ထွဲပုၤသးပုၤဟံၣ်တဖၣ်ကဘၣ်မၤတံပလီၢ်ဆိသးအါန့ၢ်အလီၢ်ဖဲတံမ့ၢ်ဖဲပးအိတ်သကိး, ပုၤယုၣ်ဒီး-

- မၤလီၤတံလၢတံလဲၤပးအိတ်သကိးတဖၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်ထဲတစိဖိ

- မလီတော်လီယာလဲလဲဟေးအိတ်သကိးတတ်ဘတ်အါနီတဘျီခံဂါ, ပုဂံယုတ်ဒီးကသံဂံသရဂ်.
- မလီတော်လီယာလဲလဲဟေးအိတ်သကိးတတ်ဘတ်မုာ်လၢပုၤအါဒေးအပူၤ, တံၤချၢ, မုတမုာ် တံၤလီၢ်ကဝီၤလီၢ်တံၤလီၢ်ဆဲးလၢဘတ်တံၤပတ်ပနီၣ်အီၤလၢတံၤသုၣ်ထီၣ်ဒီးတတ်ဘတ်မုာ်လၢပုၤအိတ်အါအလီၢ်ကဝီၤအပူၤဘတ်
- တတ်ဘတ်ဟဲဟေးအိတ်သကိးလၢအကရူၢ်ဖးဒိတ်ဘတ် မုတမုာ် ဒီတဖုဘတ်, ပုဂံယုတ်ဒီးပုၤတဝါတံၤဟူးတံၤဂဲၤတဖု မုတမုာ် တံၤသုၣ်ဖုံသးညီအမူး
- ကွီကရူၢ်ဖးဒိတ်မုာ်ဂုၤ ကရူၢ်ဖိမုာ်ဂုၤတတ်ဘတ်လဲလဲဟေးအိတ်သကိးဘတ်
- ပုၤဖိသံၣ်လၢအသးစံၢ်န့ၢ် ၁၆ တဖုတံၤတပျဲအီၤဘတ်, ထဲဒုတ်ဖဲတံၤဟ့ၣ်ထီၣ်တံၤဂုၢ်တံၤပီၢ်လီၤဆီအါန့ၢ်လီၤ.

အလီၢ်မုာ်တအိတ်လၢတံၤလဲလဲဟေးအိတ်သကိးဟံၣ်ဖိယိဖိဒီးတံၤသကိးလၢတံၤကွၢ်ထွဲပုၤသးပုၤအဟံၣ်တဖုန့ၢ်, အရူၤဒိတ်လၢနကဆဲးကျိးခိဖျီလိတဲစိဒီးကိးဒီးဘံၣ်ဒါအိတ်တဖု, ဆုၢ်ဖိးစးတဖု, တံၤဂီၤတဖု မုတမုာ် ဒွဲလၢတံၤဖဲတံၤမၤ, မုတမုာ် ဘံၣ်ဒါအိတ်တဖုန့ၢ်လီၤ.

ယလဲလဲဟေးဆူတံၤလီၢ်လၢပုၤဟံၣ်ဖိသးအါအါ ဒ်အမုာ် မူးသးဖုံဒီးတံၤလီၢ်ကွဲမူးတဖုသ့ဒါ.

အဲအံၤ, အိးစကြွလယါတအိတ်ဒီး COVID-19 တံၤဆါယံၢ်ရလီၤအသးလၢပုၤတဝါအပူၤလဲၢ်လဲၢ်ကွၢ်ကွၢ်ဒဲးဘတ်. လၢတံၤကမၤစၢၤတံၤဆါရလီၤအသးကကဘူၤလီၤအဂီၢ်, အိးစကြွထုလယါပဒိတ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဒဲးလၢတံၤဟံၣ်ဖိသးဒီးဖုဒိကိးလၢတံၤချၢလၢအလီၢ်တအိတ်တဖုတံၤကြၢးဟံၣ်ပနီၣ်ပုၤ ၅၀၀ ဂါဒီးန့ၢ်လီၤ.

တံၤအိတ်ဖိုင်လၢအလီၢ်တအိတ်သပုၤကတံၤတဖု မုတမုာ် ပုၤမၤတံၤဖိပုၤအရူၤဒိတ်အတံၤအိတ်ဖိုင်ခိဖရဲးတဖု, ဒ်အမုာ်တံၤအိတ်ဆူၣ်အိတ်ချ့တံၤကွၢ်ထွဲပုၤမၤတံၤဖိတဖုဒီးဂုၢ်ဂီၢ်အူတံၤမၤစၢၤတဖုစ့ၢ်ကိးတံၤကြၢးဟံၣ်ပနီၣ်အီၤန့ၢ်လီၤ. တံၤဟ့ၣ်ကူၣ်အံၤတပုၤယုတ်ဒီးတံၤမၤလီၢ်တဖု, ကွီတဖု, ဖုၣ်စိမိၤတဖု, ကျးတဖု, ပနံၣ်ရိကျးတဖု, ကမုၢ်ဝံစိၣ်တီဆုၢ်တဖုဒီးကဘီယူၤသန့တဖုဘတ်န့ၢ်လီၤ. လၢကဒိသဒေးပုၤအိးစကြွလယါလၢတအိတ်ဒီးတံၤသဒေးတဖုအဂီၢ်, ပဒိတ်ဟ့ၣ်ကူၣ်စ့ၢ်ကိးလၢတံၤကမၤစၢၤလီၤပုၤလၢအလဲလဲဟေးအိတ်သကိးတံၤကွၢ်ထွဲပုၤသးပုၤအဟံၣ်တဖုဒီးအိတ်စီၤစုၤယံၤဒီးပုၤထုလံၤအဘီရံၣ်ကွဲန့ၢ်ဖိဒီးပုၤထီရံၣ်စကြွပုၤကိးဖိအတဝါတဖုန့ၢ်လီၤ. တံၤပလီၢ်ဆီသးတဖုအံၤအါတကွၢ်အရူၤဒိတ်ဒဲးလၢပုၤလၢအသးပုၤန့ၢ် ၆၀ တဖုအဂီၢ်, လီၤဆီဒုတ်ဖဲအဲသ့မုာ်အိတ်ဒီးတံၤဆါယံၢ်ထာတဖုအါန့ၢ်လီၤ.

မူးလၢဟံၣ်ပုၤတံၤသုၣ်ထီၣ်အပူၤတဖုဒ်အမုာ် တံၤမၤနီၢ်ခိတံၤဟူးတံၤဂဲၤတံၤဂဲၤလီၤ, ယိၣ်, တံၤဂီၤမူ, ဒီး တံၤအိတ်ကျးတဖုတခိလဲၣ်.

စးထီၣ်လၢလိမံၣ်ရး ၁၈ သီ ၂၀၀၂, တံၤဟံၣ်ဖိသးအါန့ၢ် ၁၀၀ ဂါလၢတံၤသုၣ်ထီၣ်အပူၤလၢအလီၢ်တအိတ်သပုၤကတံၤတဖုန့ၢ်တံၤတဟ့ၣ်အခွဲးလၢဘတ်. တံၤဟံၣ်ဖိသးစ့ၢ်န့ၢ် ၁၀၀ ဂါကြၢးမၤပိၣ်ထွဲတံၤပလီၢ်ဆီသးအပိၣ်တဖု, ဒ်အမုာ်-

- ကွၢ်ထံဆိကမိၣ်တံၤလီၢ်တံၤကျဲအဒိတ်အဆဲး, ပုၤအနီၣ်ဂံၢ်တြီၢ်ပုၤဂါ, ဒီးဒေးအိတ်ပုၤဖျၢၣ်လၢပုၤကသးထီၣ်သးလီၤသးလၢတံၤပုၤဖျဲးအပူၤန့ၢ်လီၤ. ပုၤကြၢးအိတ်ယံၤလီၢ်သး ၁.၅ မံထၢၣ်လၢတဂါဒီးတဂါအဘၢၣ်စၢၤန့ၢ်လီၤ.
- တံၤမၤကဆီစုတံၤဖိတံၤလံၤတဖုဒ်အမုာ်ဆးပုၣ်ဒီးထံဒီးတယၣ်ဒေးလၢအကြၢးဝဲဘတ်ဝဲတဖုကဘတ်အိတ်ဝဲန့ၢ်လီၤ. တံၤသုၣ်တဖုအံၤတံၤကဘတ်မၤကဆီစုအီၤအဲအံၤန့ၢ်လီၤ.
- တံၤမုာ်တမုာ်တလၢဒီးဆိးက့န့ၢ်နကဘတ်အိတ်ဖဲဟံၣ်လီၤ.
- နတကြၢးစူးကါနတံၤဆါကတီၢ်ဖဲတံၤလီၢ်တတီၤတီၤလၢအိတ်ဒီးတံၤဟူးတံၤဂဲၤအါဒီးတံၤအိတ်ဘူးအိတ်တံၤလီၢ်သးအါဒ်အမုာ်ယိၣ် မုတမုာ် မုာ်နၤခိချး(ဘ)အါန့ၢ်ခံန့ၢ်ရံၣ်ဘတ်န့ၢ်လီၤ.
- နတကြၢးအိတ်လၢတံၤမၤမူးအလီၢ်ဖဲတံၤဟူးတံၤဂဲၤတသ့အါအါအလီၢ်, ဒ်အမုာ်ဘျီမုာ်, တံၤအိတ်ရိကျး, တံၤဂီၤမူဘျီ, ဒီးတံၤဂဲၤလီၢ်ကွဲမူးတဖုအါန့ၢ်လွံန့ၢ်ရံၣ်ဘတ်.
- တံၤဟံၣ်ပနီၣ်တံၤတြီၢ်အါကတံၤဖဲတံၤမၤမူးအလီၢ်တဖုတံၤကြၢးကွၢ်ထံဆိကမိၣ်အီၤဖဲပုၤမုာ်အိတ်အါန့ၢ် ၁၀၀ဂါန့ၢ်လီၤ.

နီၢ်ခိတံၤဟူးတံၤဂဲၤလီၢ်ကွဲအလီၢ်, ယိၣ်, တံၤအိတ်ကျးတဖု, ဒီးတံၤဂီၤမူဘျီတဖုမုာ်မၤပိၣ်ထွဲဒဲးဝဲဒုတ်ပုၤတဝါတံၤအိတ်ယံၤလီၢ်သးတံၤဟ့ၣ်ပလီၢ်ဆီတဖုဒီးမၤတံၤကဆီစုအါကျဲအကျဲတဖုန့ၢ် အဲအံၤတလီၣ်တံၤကးတံၤအီၤဒဲးဘတ်.

ဝံစိၣ်တီဆုၢ်ဒ်အမုာ် ကဘီယူၤ, သိလ့ၣ်ဘး(စ), လ့ၣ်မုာ်အူ, တံၤဒီးသကိးသိလ့ၣ်ဒီးထဲး(စ) တဖုတခိလဲၣ်.

ပုၤအိးစကြွလယါဖဲလဲၣ်ကြၢးကွၢ်ထံဆိကမိၣ်တံၤလဲၣ်တံၤကုၤလၢအလီၢ်တအိတ်သပုၤကတံၤတဖုလီၤ. ဖဲတံၤလီၤဘတ်ယိၣ်လၢတံၤဘတ်ကိး COVID-19 တံၤဆါလၢကဘီယူၤအလီၢ်စုၤအကတီၢ်, တံၤတအုၣ်ကီၤဟ့ၣ်ကူၣ်တံၤလဲၣ်တံၤကုၤလၢအလီၢ်တအိတ်သပုၤကတံၤတဖုဘတ်န့ၢ်လီၤ.

ကမ္ဘာ့ဝိစိတ်တိဆွါအါတကွာမုတ်လါအလီအိဉ်ဝဲသပုာ်ကတၢ်န့ဉ်လီၤ. န်လဲဉ်ဂ့ၤပဒိဉ်ဟ့ဉ်ကူဉ်လၢတၢ်မၤကစၢ်ကဟ့ဉ်လီၤတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတၢ်ရဲဉ်လီၤကျဲၤလီၤလၢတၢ်မၤဘၣ်လိာ်အိၣ်သ့ၤလၢကမၤစၢၤလီၤပုၤအနီဉ်ဂံၢ်နီဉ်ဇးလၢတၢ်ဝဲစိာ်တိဆွါတဘျီစ့ဉ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်ဒုဉ်စၢၤယံၤတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်အိဉ်ဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိဉ်အါဒီးတၢ်ဆါဘၣ်ကဲတဖၣ်တၢ်ကြးကွၢ်ထံဆိကမိဉ်ကဒါက့ၤအိၣ်ဝဲတၢ်ဆါကတီၢ်အိၣ်န့ဉ်လီၤ.

Spirit of Tasmania ကွၢ်ထံဆိကမိဉ်တၢ်မၤစၢၤလၢအလီၤအိဉ်သပုာ်ကတၢ်တဖၣ်ဒီးကဆဲးဖဲးတၢ်မၤတၢ်ဒီးန့ဉ်လီၤ.

မ့ၢ်သ့, ဆုဉ်နီၤလၢထဲးစံဉ်ဒီးတၢ်ဒီးသကိးသိလ့ဉ်အလီၤဆုဉ်နီၤလၢအလီၤခဲတကပၤတက့ၢ်.

ကရူၢ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤလၢအိဉ်ဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိဉ်တဖၣ်, ပုဉ်ယုဉ်ဒီးပုၤသးပုၤတဖၣ်တၢ်ကြးဟးဆဲးအိၣ်ဝဲအလီၤအိဉ်တဘျီလၢလၢလီၤ.

ယတၢ်မၤလီၢ်ပုၤအိဉ်အါန့ၢ် ၁၀၀ ဂၤလီၤ. ယလဲၤဆူတၢ်မၤလီၢ်ကသ့ဒီးခါ.

မ့ၢ်, နလဲၤဆူတၢ်မၤလီၢ်သ့ဒီးလီၤ. အဲဒါပဒိဉ်ဟ့ဉ်ကူဉ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကဟံပနီဉ်တၢ်ကရၢကရိဟံဖိဉ်ထီဉ်သးလၢအလီၤတအိဉ်သပုာ်ကတၢ်အအါကတၢ်ပုၤ ၁၀၀ ဂၤန့ဉ်လီၤ. တၢ်ဟ့ဉ်ကူဉ်အံၤတပုဉ်ယုဉ်ဒီးတၢ်မၤလီၢ်တဖၣ်, ကွီတဖၣ်, ဖုဉ်စိမိၤတဖၣ်, ကျးတဖၣ်, ပနဲဉ်ရိကျးတဖၣ်, ကမ္ဘာ့ဝိစိတ်တိဆွါဒီးကဘိယုၤသန့တဖၣ်န့ဉ်လီၤ. နမ့ၢ်ဆိးက့ န့ဉ်, နကြးကးအိဉ်ဖဲဟံဉ်လၢနကဟးဆဲးတၢ်ရၤလီၤဘဲရး(စ)တၢ်ဆါယၢ်ဆူပုၤအဂၤတဖၣ်အအိဉ်န့ဉ်လီၤ.

ယကြးထုးထီဉ်ယဖိတဖၣ်လၢဖိသ့တၢ်ကွၢ်ထွဲ မ့တမ့ၢ် ကွီခါ.

တလိဉ်ဘၣ်, အပတီၢ်အဲဒါပဒိဉ်ဟ့ဉ်ကူဉ်ဝဲဒၣ်တၢ်ကဆဲးမၤတၢ်ဖဲးတၢ်မၤကိးနံၤဒဲးလၢအလီၤအိဉ်သပုာ်ကတၢ်တဖၣ်ပုဉ်ယုဉ်ဒီးကွီဒီးဖိသ့တၢ်ကွၢ်ထွဲန့ဉ်လီၤ. နဖိမ့ၢ်ဆိးက့တခီ, နကြးဟံအဲဒါပဒိဉ်ဟံဉ်လၢကဟးဆဲးတၢ်ရၤလီၤအဲဒါပဒိဉ်အဘဲရး(စ)တၢ်ဆါယၢ်ဆူပုၤအဂၤတဖၣ်အအိဉ်န့ဉ်လီၤ.

တုၤဝဲကနံဉ်အံၤ, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢဟီဉ်ခိဉ်ချါဒီးဘုဉ်ဒုးန့ဉ်ဟံဖျါထီဉ်လၢပုၤဖိသ့လၢအအိဉ်ဒီး COVID-19 န့ဉ်အိဉ်ဒီးတၢ်ဆါပနီဉ်လၢအစၢ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ကဲစ့ၤဒိဉ်မးလၢပုၤဖိသ့အဘၣ်စၢၤန့ဉ်လီၤ.

အဲဒါပဒိဉ်ဟ့ဉ်ထီဉ်တၢ်အဒိအတၢ်လၢအကဲဘျးဖးဒိဉ်လၢကရဲဉ်ကျဲၤမၤဒဲးဝဲဒၣ်ဖိသ့တၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးကွီတဖၣ်ဖဲ COVID-19 တၢ်ဆါသံသ့တြိာ်အကတီၢ်န့ဉ်လီၤ.

ကွီတဖၣ်ကြးမၤလီၤတၢ်ဝဲဒၣ်လၢအဲဒါပဒိဉ်အတၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်ဘၣ်ဘျးဘၣ်ဒါဒီးပုၤဖိသ့တဖၣ်ကသ့ဉ်ညါန့ၢ်ပာ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်အိဉ်ယံၤလိာ်သးဒီးပုၤတဝါဒီးဟ့ဉ်ဂံၢ်ဟ့ဉ်ဘါလၢတၢ်ကရူၢ်ကါတၢ်အိဉ်ယံၤလိာ်သးဒီးပုၤတဝါဖဲအလီၤအိဉ်ဝဲတဘျီလၢလၢန့ဉ်လီၤ.

ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဂဲၤလိာ်ကွၢ်ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်တခီလဲဉ်.

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွၢ်အမူးဖးဒိဉ်တဖၣ်ဒီးပုၤတဝါတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖးဒိဉ်တဖၣ်ဘၣ်သ့ဉ်သ့ဉ်တၢ်ကဟံတုာ်အိၣ် မ့တမ့ၢ် သးယံၤထီဉ်တၢ်ဆါကတီၢ်ဒီးသန့ထီဉ်အသးလၢမူးအဒိဉ်အဆဲးဒီးတၢ်မုၢ်လၢကွၢ်ဖိပုၤကမ္ဘာ့ဝိစိတ်တိဆွါအတၢ်ဟံထီဉ်ကွၢ်တၢ်အဖိခိဉ်န့ဉ်လီၤ.

ပုၤတဝါတၢ်လိာ်ကွၢ်တဖၣ်တၢ်ဆဲးမၤအိၣ်သ့ဖဲအပတီၢ်အံၤန့ဉ်လီၤ. န်လဲဉ်ဂ့ၤ, ပုၤန့ဉ်လီၤပုဉ်ယုဉ်တၢ်ဖိလၢအလီၤအိဉ်သပုာ်ကတၢ်တဖၣ်စီၤ

ကြးထီဉ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်, အဒိ, ပုၤဂဲၤလိာ်ကွၢ်ဖိတဖၣ်, ပုၤန့ဉ်တၢ်တဖၣ်, တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွၢ်ပြုၤပုၤဘၣ်မုဘၣ်ဒါတဖၣ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ဒီးပုၤလၢအသးအိဉ်န့ဉ်လီၤပုဉ်ယုဉ်တဖၣ်ကန့ဉ်လီၤပုဉ်ယုဉ်လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်အပုၤဒီးပုၤန့ဉ်လီၤပုဉ်ယုဉ်တၢ်ဖိတဖၣ်အမိာ်ပာ်/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိတဖၣ်န့ဉ်လီၤ.

မ့ၢ်ယကြးထီဉ်ကျိၤဘၢမဲာ်ခါ.

နမ့ၢ်အိဉ်ဆူအိဉ်ချ့န့ဉ်တလိဉ်နထီဉ်ကျိၤဘၢမဲာ်ဘၣ်န့ဉ်လီၤ. ဖဲနစူးကါနီၢ်ကျိၤဘၢမဲာ်အခါကမၤစၢၤဒိသးဒါလၢတၢ်ဒီးန့ၢ်တၢ်ဆါဘၣ်ကဲလၢပုၤဆါလၢအဘၣ်ကဲဒီးတၢ်ဆါတဖၣ်ဆူပုၤအဂၤသ့, ဘၣ်ဆုဉ်သန့က့အဲဒါပဒိဉ်ကမ္ဘာ့ဝိစိတ်တိဆွါအတၢ်ဆူအိဉ်ချ့ကရၢဖိတဖၣ်တဟ့ဉ်ကူဉ်ဝဲဒၣ်လၢကမ္ဘာ့ဝိစိတ်တိဆွါအတၢ်ဆူအိဉ်ချ့န့ဉ်လီၤလၢတၢ်ဒိသးဒါတၢ်ဆါဘၣ်ကဲအမ့ၢ်ခိဉ်ရိဉ်န့ဉ်ဘဲရး(စ)တၢ်ဆါယၢ်ဘၣ်န့ဉ်လီၤ.

လိာ်ဘၣ်အါထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်

လၢတၢ်ဟ့ဉ်ကူဉ်လၢခဲကတၢ်အဂီၢ်, နမ့ၢ်လိာ်ဘၣ်အါထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်န့ဉ်, လဲၤကွၢ်ဖဲ www.health.gov.au ကိး ထံကီၢ်ခိဉ်ရိဉ်န့ဉ်ဘဲရး(စ)တၢ်ဆါယၢ်တၢ်မၤစၢၤဂ့ၢ်ဂီၢ်အူလိတဲစိ (National Coronavirus Help Line) ဖဲ ၁၈၀၀ ၀၂၀ ၀၈၀ တက့ၢ်. အမၤတၢ်တသီ ၂၄ န့ဉ်ရံဉ်, တနွံနွံသီန့ဉ်လီၤ. နမ့ၢ်လိာ်ဘၣ်တၢ်ကွၢ်ကျိးထံ မ့တမ့ၢ် တၢ်တဲကျိးထံတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်န့ဉ်, ကိး ၁၃၁ ၄၅၀ တက့ၢ်.

နကီၢ်ဖဲဉ် မ့တမ့ၢ် လိာ်ကဝိၤကမ္ဘာ့ဝိစိတ်တိဆွါအတၢ်ဆူအိဉ်ချ့ကရၢလိတဲစိနီဉ်ဂံၢ်န့ဉ် နလဲၤမၤန့ၢ်အိၣ်သ့ဖဲ www.health.gov.au/state-territory-contacts

နမ့ၢ်အိဉ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိဉ်ဘၣ်ယးဒီးနတၢ်အိဉ်ဆူအိဉ်ချ့န့ဉ်, တဲတၢ်ဒီးနကသံဉ်သရဲဉ်တက့ၢ်.